

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาการวิจัย

1.1 ความสำคัญของปัญหาการวิจัย

ชุดวิชาภาษาอังกฤษเป็นชุดวิชาบังคับหรือเลือกในหมวดวิชาศึกษาทั่วไป ในหลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไปในทุกมหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยทั่วไปกำหนด จำนวน 3 หน่วยกิตต่อหนึ่งวิชา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชกำหนด 6 หน่วยกิตต่อหนึ่งชุดวิชา โดยเป็นทั้งวิชาบังคับหรือวิชาเลือก ในกลุ่มภาษา หมวดวิชาศึกษาทั่วไปในหลักสูตรปริญญาตรีมีขึ้นเพื่อเป็นความรู้พื้นฐานทั่วไปของนักศึกษาทุกสาขาวิชาในด้านมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีและภาษา ในส่วนมาตรฐานผลการเรียนรู้หมวดวิชาศึกษาทั่วไปเรื่องการสื่อสาร กำหนดไว้ว่าบัณฑิตต้องสามารถสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเลือกใช้รูปแบบของการสื่อสารได้อย่างเหมาะสม ในการสื่อสารให้มีประสิทธิภาพความรู้เรื่องศัพท์เป็นองค์ประกอบสำคัญอย่างมาก นอกจากนี้ยังมีแนวคิดของการประกันคุณภาพสถาบันการศึกษา ที่จะกำหนดวัดความรู้ภาษาอังกฤษเมื่อเรียนจบ และกำหนดคะแนนเป็นผลการดำเนินงานของมหาวิทยาลัย หรือกำหนดเป็น “exit exam” กล่าวคือต้องสอบผ่านจึงจะสามารถจบหลักสูตรปริญญาตรีได้ หรือได้รับการบันทึกไว้ในระเบียบข้อมูล (transcript) สำหรับประโยชน์ในการสมัครงาน

นอกจากนี้ตามประกาศคณะกรรมการการอุดมศึกษาเรื่อง นโยบายการยกระดับมาตรฐานภาษาอังกฤษในสถาบันอุดมศึกษา ณ วันที่ 12 เมษายน 2559 ให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ ให้ยกระดับมาตรฐานภาษาอังกฤษในทุกหลักสูตร “เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนภาษาอังกฤษให้ผู้เรียนมีความสามารถใช้ภาษาอังกฤษเป็นเครื่องมือศึกษาค้นคว้าองค์ความรู้ที่เป็นสากลและก้าวทันโลก เพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน และการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ” ภาษาอังกฤษจึงเป็นวิชาที่สำคัญและจำเป็นต่อการเรียนรู้ระดับปริญญาตรี และควรมีการออกแบบเนื้อหาและวิธีการศึกษาเพื่อรองรับความจำเป็นด้านนี้ และให้นักศึกษาได้รับประโยชน์สูงสุด โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องของการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

คำศัพท์เป็นองค์ประกอบสำคัญของการเรียนรู้ภาษา นอกเหนือจากโครงสร้างภาษาและเสียง เป็นส่วนที่สามารถช่วยให้ผู้สื่อสารสามารถสื่อความหมายได้ในระดับเบื้องต้นแม้จะไม่มีรู้โครงสร้างภาษาอย่างลึกซึ้ง อาจกล่าวได้ว่าคำศัพท์เป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดในการเรียนภาษาต่างประเทศ (Folse, 2011: 266) โดยที่เนื้อหาของชุดวิชาภาษาอังกฤษ โดยทั่วไป ประกอบด้วย การฟังการพูด การอ่านและการเขียน วงคำศัพท์ส่วนการฟังการพูด มาจากขอบข่ายเนื้อหา (domain) ของเรื่องที่สนทนาทั่วไป วงคำศัพท์บทอ่าน มักสอดคล้องกับหัวข้อของบทเรียน หัวข้อเรื่องของบทอ่านข่าว หนังสือพิมพ์ ข่าวจากอินเทอร์เน็ต การเขียนเป็นการเขียน อีเมลสั้น ๆ

วงคำศัพท์มาตรฐานเป็นแนวทางการจัดหาบทเรียนที่สอดคล้องกับระดับของเอกสารการสอน รวมถึงการกำหนดระดับคำศัพท์ในหนังสืออ่านนอกเวลา การกำหนดระดับและวงคำศัพท์ที่เหมาะสมจะช่วยให้การเรียนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นและนักศึกษาสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ในชีวิตจริง

ในปัจจุบันสถาบันการศึกษาหลายแห่งได้เลือกใช้ตำราหรือเอกสารการสอนจากสำนักพิมพ์ที่มีชื่อเสียง บางแห่งมีการระบุระดับความยากง่ายของตำราตามเกณฑ์ของ CEFR (Common European Framework of References for Language) ซึ่งได้ระบุไว้อย่างละเอียด

ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษา (1) วงคำศัพท์ (ปริมาณ ขอบข่าย ระดับ การจัดกลุ่ม ความยากง่าย) ที่ปรากฏในชุดวิชาภาษาอังกฤษ ในหมวดวิชาศึกษาทั่วไปของมหาวิทยาลัยของรัฐ และ (2) แนวทางการกำหนดวงคำศัพท์ และวิธีสอนคำศัพท์ในชุดวิชาภาษาอังกฤษในฐานะวิชาในหมวดวิชาศึกษาทั่วไปในระดับอุดมศึกษา เพื่อเสนอแนะแนวทางการเลือกใช้ตำราในการเรียนการสอนที่มีวงคำศัพท์ที่เหมาะสม เหมาะสมกับระดับ ความยากง่ายที่ต้องการ ปริมาณหรือจำนวนคำศัพท์ที่เพียงพอสำหรับการสื่อสารตามวัตถุประสงค์ของชุดวิชาภาษาอังกฤษในหมวดวิชาศึกษาทั่วไป

1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาวงคำศัพท์ที่ปรากฏในชุดวิชาภาษาอังกฤษ ในหมวดวิชาศึกษาทั่วไป ของมหาวิทยาลัยของรัฐ 27 แห่ง
2. เพื่อศึกษาแนวทางการกำหนดวงคำศัพท์มาตรฐานในชุดวิชาภาษาอังกฤษ ในหมวดวิชาศึกษาทั่วไป

1.3 นิยามศัพท์เชิงปฏิบัติการ

นิยามศัพท์เชิงปฏิบัติการที่ใช้ในการวิจัยนี้มีดังนี้

วงคำศัพท์มาตรฐานของชุดวิชาภาษาอังกฤษในหมวดวิชาศึกษาทั่วไป หมายถึง ขนาด (จำนวนคำศัพท์) ขอบข่าย ระดับการรับรู้คำศัพท์ ที่เหมาะสมสำหรับการบรรจุในเนื้อหาของชุดวิชาภาษาอังกฤษในหมวดวิชาศึกษาทั่วไประดับอุดมศึกษา

1.4 สมมติฐานการวิจัย

วงคำศัพท์ในชุดวิชาภาษาอังกฤษ ในหมวดวิชาศึกษาทั่วไป ประกอบด้วยคำศัพท์ที่เป็นโครงสร้าง และเนื้อหา ส่วนเนื้อหา พิจารณาจากวัตถุประสงค์ของชุดวิชาเพื่อการสื่อสารเบื้องต้น ระดับ Basic User ตามเกณฑ์ CEFR ตามขอบข่ายเนื้อหา (domain)

1.5 ขอบเขตของการวิจัย

งานวิจัยนี้จำกัดเฉพาะ วงคำศัพท์ในหนังสือหรือตำราภาษาอังกฤษที่ใช้สอนในชุดวิชาภาษาอังกฤษในหมวดวิชาศึกษาทั่วไป

1.6 ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ได้ข้อมูล ผลการวิเคราะห์ความเหมาะสม สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ ของวงคำศัพท์ ชุดวิชาภาษาอังกฤษ ในหมวดวิชาศึกษาทั่วไป สำหรับหลักสูตรปริญญาตรีของมหาวิทยาลัย จำนวน 27 แห่ง ในภาพรวม

2. แนวทางการกำหนดวงคำศัพท์ที่เหมาะสมสำหรับชุดวิชาภาษาอังกฤษ ในหมวดวิชาศึกษาทั่วไป

1.7 ข้อยกจำกัดของงานวิจัย

งานวิจัยนี้มุ่งศึกษาวงคำศัพท์ที่เหมาะสมในหมวดวิชาศึกษาทั่วไปของสถาบันการศึกษาของรัฐ 27 แห่ง ในการหาข้อมูล เกี่ยวกับหมวดศึกษาทั่วไป (1) หลายสถาบันอยู่ในระหว่างการเปลี่ยนแปลง ปรับปรุงหลักสูตร (2) ในส่วนหนังสือภาษาอังกฤษที่ใช้ พบว่า สถาบันการศึกษาจำแนกวิชาภาษาอังกฤษออกเป็นหลายระดับย่อย บางแห่งใช้หนังสือรายชื่อเล่มเดียวกันและใช้ตำราหรือเอกสารการสอนหลากหลาย และปรับเปลี่ยนไปเป็นระยะ (3) ได้รับข้อมูลจากแบบสอบถาม 17 จาก 27 สถาบัน (62.9%) และได้สอบถามเฉพาะรายชื่อหนังสือเพิ่มเติมบางส่วน ผู้วิจัยจึงเลือกหนังสือระดับที่ใกล้เคียงกัน และเลือกคัมภีร์ (texts) มาวิเคราะห์ โดยเน้นที่ทักษะการฟังการพูด จากบทสนทนาเป็นหลัก หรือบทอ่านที่สนับสนุนสอดคล้องกับหัวข้อของหน่วยการสอน ผลการวิจัยจึงเป็นการให้ภาพความคิดหลักในการเรียนการสอนคำศัพท์ในหลักสูตรภาษาอังกฤษที่เน้นการสื่อสารความเชื่อมโยงกับทฤษฎีการเรียนการสอน ข้อมูลเชิงประจักษ์ของประเภทคำศัพท์ที่ปรากฏ บทบาทของคำศัพท์ในบทเรียน ในหนังสือที่ใช้ในหมวดศึกษาทั่วไปในช่วงเวลาที่ทำการศึกษาวิจัย

1.8 กรอบแนวคิดการวิจัย

